

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С.В. _____

“ _____ ” _____ 2016 р.

СКУЛЬПТУРА

ПРОГРАМА

Нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

напряму 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Луцьк -2016

Програма навчальної дисципліни «Скульптура» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

“ _____ ”, _____ 2016 р. __ с.

Розробник: Черній Леонід Анатолійович, асистент кафедри образотворчого мистецтва.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, професор кафедри образотворчого мистецтва, доктор архітектури.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

Завідувач кафедри: _____ Лесик О. В.

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією факультету мистецтв

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

Голова науково – методичної комісії факультету мистецтв _____ Шиманський П. Й.

Програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Скульптура» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 0202- Мистецтво, спеціальності 6.020205 - “Образотворче мистецтво”

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи пластичного моделювання форми.

Міждисциплінарні зв'язки. Малюнок. Історія образотворчого мистецтва. Композиція.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

- 1. Скульптура як вид образотворчого мистецтва.**
- 2. Пластичне моделювання деталей обличчя.**
- 3. Пластичне моделювання голови людини.**
- 4. Пластичне моделювання частин фігури людини.**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Скульптура» є розвиток просторової уяви у студентів, здібностей до аналізу і синтезу пластичних просторових форм, вироблення практичних навичок побудови антропоморфних форм з скульптурної глини.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Скульптура» є: засвоєння теоретичних основ побудови антропоморфних просторових форм, опанування студентами практичних методів побудови антропоморфних просторових форм та композиційна побудова об'ємних антропоморфних форм.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- будову та пропорції деталей обличчя
- будову та пропорції людського черепа
- будову та пропорції м'язів голови людини
- будову та пропорції кисті та стопи людини
- будову та пропорції фігури людини

вміти:

- пластично відтворювати будову та пропорції деталей обличчя
- пластично відтворювати будову та пропорції людського черепа
- пластично відтворювати будову та пропорції м'язів голови людини
- пластично відтворювати будову та пропорції кисті та стопи людини
- пластично відтворювати будову та пропорції фігури людини

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 години / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль I

Змістовий модуль I. Скульптура як вид образотворчого мистецтва.

Тема 1. Моделювання носа. (25 годин).

Види та жанр скульптури в історичній ретроспективі. Ліплення деталі обличчя (ніс): набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

Змістовий модуль II. Пластичне моделювання деталей обличчя.

Тема 2. Моделювання губ. (25 годин).

Техніко-технологічні особливості скульптури. Ліплення деталі обличчя (губи): набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

Тема 3. Моделювання ока. (25 годин).

Різновиди допоміжних інструментів для лпки. Ліплення деталі обличчя (око): набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

Модуль II

Змістовий модуль I. Пластичне моделювання голови людини.

Тема 4. Моделювання голови (25 годин).

Кісткова та м'язова структура голови людини. Характерні особливості мімічних м'язів обличчя. Ліплення корше голови людини: набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

Змістовий модуль II. Пластичне моделювання частин фігури людини.

Тема 5. Моделювання кисті руки (25 годин).

М'язова структура кисті руки людини. Ліплення екорше кисті руки людини: набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

Тема 6. Моделювання торсу (25 годин).

М'язова структура Людського торсу. Ліплення торсу людини у складному ракурсі: набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

III семестр - залік

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу "Скульптура I" здійснюються за 100 бальною шкалою. Воно включає оцінювання студента за кожен тему, оцінку запланованого матеріалу на самостійне опрацювання, оцінку за контрольні роботи або підсумкову оцінку за залік.

5. Список джерел

1. Андреева М.В. Чудесные превращения. / М.В. Андреева. Глина, камень, песок. – Л., 1973г.
2. Одноралов Н.В. Скульптура и скульптурные материалы. / Н.В. Одноралов. – М., 1962г.
3. Черток М.Ю. Повесть о глине. / М.Ю. Черток – М., 1986г.
4. Йотов І.Н. Цілюща глина. / І.Н. Йотов – К., 1991р.

5. Українець Л.К. Природа скульптурної глини. / Л.К. Українець. – Наук. Вісник ВДУ № 11, 1997р. С. 32.
6. Погожева А.П. Антропоморфна пластика / А.П. Погожева. –Трипілля. Н. 1983р.
7. Крестовский И.М. Скульптура из твердых материалов. – / И.М. Крестовский. Профиздат, 1955г.
8. Телегін Д.Р. Скульптура. / Д.Р. Телегін. – К., 1991р.
9. Лантери Е. У. Лепка фігури с натуры. / Е. У. Лантери. –Ж. «Юный художник», № 10, 1990г.
10. Томский Н.В. Заметки скульптора. / Н.В. Томский. – М., 1965г.
11. Соколов В.Н. Лепка фігуры. / В.Н. Соколов. – М. Изд. АХ СССР, 1962г.
12. И.М. Барчак Пластическая анатомия. / Барчак И.М.– Л., 1973г.
13. Писаревский Л.М. Лепка головы человека. / Л.М. Писаревский. – М., 1968г.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації,
проф. Гаврилюк С.В. _____

“ _____ ” _____ 2016 р.

СКУЛЬПТУРА

РОБОЧА ПРОГРАМА

Нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

напряму 6.020205 «Образотворче мистецтво»

Робоча програма навчальної дисципліни «Скульптура» для студентів за напрямом підготовки 6.020205 «Образотворче мистецтво»

“ _____ ”, _____ 2016 р. __ с.

Розробник: Черній Леонід Анатолійович асистент кафедри образотворчого мистецтва.

Рецензент: Лесик Олександр Володимирович, професор кафедри образотворчого мистецтва, доктор архітектури.

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

Завідувач кафедри: _____ Лесик О. В.

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією факультету мистецтв

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

Голова науково – методичної комісії факультету мистецтв _____ Шиманський П. Й.

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № _____ від “ _____ ” _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 5	0202-мистецтво	Нормативна
	6020205- образотворче мистецтво	
Модулів 2	Образотворче мистецтво	Рік підготовки 2
Змістових модулів 4		Семестр 3
ІНДЗ: немає		Лекції 18 год.
Загальна кількість годин 150		Практичні 0 год.
Тижневих годин 4		Лабораторні 54 год. Самостійна робота 68 год. Консультації 10 год. Форма контролю: 4 - залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Скульптура» є розвиток просторової уяви у студентів, здібностей до аналізу і синтезу пластичних просторових форм, вироблення практичних навичок побудови антропоморфних форм з скульптурної глини.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Скульптура» є: засвоєння теоретичних основ побудови антропоморфних просторових форм, опанування студентами практичних методів побудови антропоморфних просторових форм та композиційна побудова об'ємних антропоморфних форм.

2.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- будову та пропорції деталей обличчя
- будову та пропорції людського черепа
- будову та пропорції м'язів голови людини
- будову та пропорції кисті та стопи людини
- будову та пропорції фігури людини

вміти:

- пластично відтворювати будову та пропорції деталей обличчя
- пластично відтворювати будову та пропорції людського черепа
- пластично відтворювати будову та пропорції м'язів голови людини
- пластично відтворювати будову та пропорції кисті та стопи людини
- пластично відтворювати будову та пропорції фігури людини

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

3. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лекц.	Практ.	Лаб.	Кон.	Сам.	Контр.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Скульптура як вид образотворчого мистецтва.							
Тема 1. Моделювання носа.	25	3		9	3	10	
Разом за змістовим модулем 1	25	3		9	3	10	
Змістовий модуль 2. Пластичне моделювання деталей обличчя.							
Тема 2. Моделювання губ.	25	3		9	0	13	
Тема 3. Моделювання ока.	25	3		9	0	13	
Разом за змістовим модулем 2	50	6		18	0	26	
Усього годин	75	9		27	0	36	
Змістовий модуль 3. Пластичне моделювання голови людини.							
Тема 4. Моделювання голови.	25	3		9	3	10	
Разом за змістовим модулем 3	25	3		9	3	10	
Змістовий модуль 4. Пластичне моделювання частин фігури людини.							
Тема 5. Моделювання кисті руки.	25	3		9	2	11	
Тема 6. Моделювання торсу.	25	3		9	2	11	
Разом за змістовим модулем 4	50	6		18	4	22	
Усього годин	150	18		54	10	68	

4. Методи навчання

В процесі вивчення курсу «Скульптура» з боку викладача пропонується використовувати творчі, проблемно-пошукові методи, пояснювально-ілюстративні, самостійну та індивідуальну роботу студентів поза контролем учителя, дослідницький метод, а також практичні методи. На практиці викладач, як правило інтегрує методи різних груп, утворюючи універсальні методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної мети.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – Залік здійснюється у формі виконання творчої практичної роботи:

Ліплення автопортрету: набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

6. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Забезпечення систематичного, повного, точного і оперативного отримання інформації про навчальний процес, відбувається за допомогою способів діагностичної діяльності. Вони дозволяють здійснювати зворотний зв'язок у процесі навчання з метою отримання даних про успішність навчання, ефективність навчального процесу. Викладання курсу згідно кредитно-модульної системи організації навчального процесу передбачає діагностику успішності навчання методами контролю. Контроль в свою чергу використовується у двох видах: поточному та підсумковому. Специфіка курсу полягає у застосуванні методів практичної перевірки та графічного контролю.

Засобами діагностики успішності навчання з курсу «Скульптура» є перевірка творчих практичних завдань для практичних занять, виконання самостійних та підсумковий контроль – залік згідно навчального плану. *Поточна* модульна оцінка визначається як сума оцінок за певну навчальну діяльність протягом роботи на практичних заняттях, та самостійні завдання. Максимальна сума раточних оцінок та – 40 балів.

60 балів відводиться на *підсумковий* модульний контроль чи, за вимогою студента залік.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві» здійснюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий бал (максимально – 100 балів) можна набрати двома способами з урахуванням балів набраних за результатами модульних контрольних робіт без здачі заліку та без врахування цих балів, але зі здачею заліку. В першому випадку поточна семестрова оцінка визначається, як сума складових:

Сумарної кількості балів за поточний контроль, що включає бали за практичні роботи та самостійну роботу студентів (максимально 40 балів);

Сумарної кількості балів за модульні контрольні роботи, а саме перегляд робіт (максимально 60 балів)

У другому випадку (якщо студент протягом семестру не набрав 60 балів за модульний контроль, або хоче підвищити свій рейтинг – ці бали не враховуються) семестрова оцінка визначається як сума наступних складових:

Сумарної кількості балів за поточний контроль, що включає бали за практичну роботу та самостійну роботу студентів (максимально 40 балів);

Оцінки за екзамен, або залік згідно навчального плану підготовки бакалавра (максимально 60 балів).

Поточний контроль						Модульний контроль		Загальна кількість балів
Модуль 1						Модуль 2		
ЗМ 1	ЗМ 2		ЗМ 3	ЗМ 4		МКР 1	МКР 2	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	30	
6	7	7	6	7	7			

Поточний контроль, що передбачає такі форми його організації, як практичні, самостійні завдання.

За практичну та самостійну роботу у відповідності до нижче вказаних вимог студент може отримати (максимальна кількість **7 балів для Тем 1, 4 (6 балів)**)

“7 для Тем 1, 4 (6 балів)” – студент володіє системними професійними знаннями в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми на належному рівні. Вміє самостійно обирати оптимальний варіант виконання завдання. Практичні роботи включають творчий підхід у композиційному і пластичному трактуванні. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним та кількісним показникам, або може бути кращий від них.

“5-6” - студент володіє системними професійними знаннями в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми на належному рівні. Вміє самостійно обирати оптимальний варіант виконання завдання. Практичні роботи включають творчий підхід у композиційному і пластичному трактуванні. У процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним та кількісним показникам.

“3-4” - студент з розумінням використовує основні професійні знання, не в повному обсязі та виконує всі завдання згідно до навчальної програми. Виконує завдання з певними відхиленнями від поставлених вимог. Потребує консультації викладача на різних етапах роботи. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним показникам.

“1-2” – студент без достатнього розуміння відтворює компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні технічні прийоми і технологічні операції. З частковою допомогою викладача виконує пластичне завдання з певними відхиленнями від вимог. При виконанні роботи припускається значних помилок у колористичному та композиційному вирішенні, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи не відповідає якісним показникам.

Модульний контроль здійснюється у формі виконання студентом модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи з курсу «Скульптура» проводяться у формі практичних творчих робіт. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома студентів не пізніше семи днів після проведення. Оцінка за контрольну роботу вважається позитивною, якщо вона складає не менше 60% максимальної кількості балів. Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється.

МКР 1. Ліплення обрубовочної голови людини: набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

МКР 2. Ліплення рельєфу фігури людини: набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

Модульний контроль (модуль 3) включає по дві модульних контрольних роботи на семестр. Враховуючи специфіку курсу модульні контрольні роботи відбуваються у вигляді перегляду та оцінюються у 30 балів. Об'єктивність в оцінюванні робіт досягається на основі композиції, технічної грамотності та образності.

30-27 - грамотне розміщення композиції, дотримана рівновага та ритмічність частин, враховано основні закономірності композиції. Пропорції, форма та її просторове положення виконані професійно грамотно, творчо, на основі закономірностей скульптурної пластики. Зображення є виразним, сприймається образно, цілісно, вдало використані світлотіні, динаміка, ритм тощо.

26-21 - Допущені незначні помилки в композиції, пластичній грамоті та у створенні образного рішення.

20-15 - Порушено основні закономірності композиції. Допущено значні помилки у передачі пропорцій, конструктивної будови, виявленні світлотіні та ін. Робота сприймається маловиразною.

14-1 - Композиційне вирішення виконане з грубими помилками. Пропорції, конструктивна будова, форма, світлотінь передані з недопустимими помилками відсутня гармонійна цілісність.

Залік здійснюється у формі виконання творчої практичної роботи: Ліплення автопортрету: набір загальної маси, визначення головних ліній та пропорцій, ліпка основних об'ємів, проробка деталей.

Для студента, щоскладає заліканулюютьсябали, набрані за модульніконтрольніроботи. Завданнямзаліку є перевіркарозуміння студентом програмноматеріалу в цілому, здатностітворчого практичного використаннянакопиченихзнань. При оцінюваннівраховуєтьсярозумінняпринципівстворенняскульптурного реалістичного автопортрету йогокомпозиції, вміння грамотно використовувативиражальніякістіматеріалу та підібративідповідні пластичні рішення, володіннятехнікою та охайність у виконанніроботи. Максимальнаоцінка – 60 балів. Оцінювання проводиться згідно таких критеріїв:

50-60 балів студент отримуєвиконавшизавдання на високомухудожньомуурівні. Зображеннявідповідаєкомпозиційним, пластичним характеристикам, чітковизначенівсизавданняпоставлені перед роботою. Присутнєграмотневикористаннязасобівбудови композиці та пластики.

40-49 бали ставиться, якщозавданнявиконане з дотриманнямпоставленихвимог, без суттєвихпомилки, витриманіпропорційнівідношення, композиціямас характеристику закінченоготвору, але роботузроблено з незначнимитехнічниминедоліками.

30-39 балів студент отримуєвиконавшизавдання на достатньомуурівні, проте, допущеніпомилки при виконаннізавдання. Вроботідопущеніпомилкикомпозиційного характеру, завдання не цілкомвідповідаєпоставленимвимогам.

20-29 балів студентотримуєвиконавшизавданнячастково, порушенітермінівиконаннязавдання, допущенісуттєвіпомилки в композиційномувирішенніроботи. Порушена пропорційнагармоніязображення. Не дотриманівимогищодооформленняроботи.

1-19 балів студент отримуєвиконавшизавдання на неналежномуурівні, пластичне та композиційневирішенняроботизроблене з грубимипомилками. Допущенісуттєвіпомилки в зображенні, відсутнерозумінняпоставленихнавчальнихзавдань, студент не володієнавчальнимматеріалом та не можевідтворити в повнійміріпередбаченихтехнічнихприйомів. Роботу виконанонеохайно, не технічно.

Орієнтовні критерії оцінки вищої школи в координатах 100-бальної системи оцінювання.

Дані критерії є орієнтовними і мають за мету надати викладачу методичну допомогу у непростій справі оцінювання навчальних досягнень студента та зорієнтувати його на той рівень знань та вмінь, якого треба прагнути досягти у навчальному процесі Звертаємо увагу викладача на те, що оцінюються досягнення студента, а не його прорахунки.

від 1 до 59 балів (незадовільно--Fх);

1-59 (F). Студент безпорадний майже у всіх питаннях щодо мистецтва. Він має деяке уявлення про художній спосіб досягнення дійсності, засвоїв і розкриває на рівні зв'язного мовлення основні засоби виразності та найхарактерніші ознаки видів та жанрів образотворчого мистецтва. У вербальних судженнях про твори образотворчого мистецтва

переважає перелік, штамп, відсутність творчої думки. Але за допомогою викладача окремими словами позначає найбільш зрозумілі засоби виразності (наприклад, колір), розпізнає, називає та демонструє володіння окремими художніми матеріалами. Студент залишається емоційно і творчо пасивним. Його роботи схематичні, виконані на основі прямого запозичення окремих предметів та їх фрагментів. Між зображеними предметами (об'єктами) відсутні образно - смислові зв'язки. За допомогою викладача намагається передати об'єм та простір відомими йому образотворчими засобами, але низький рівень володіння образотворчою грамотою не дозволяє йому зробити це відповідно до вимог програми. Зображення виконуються на основі запозичень як змісту, так і композиційного вирішення, художні засоби примітивні. Рівень володіння зображальними уміннями та навичками елементарний; емоційно-естетична характеристика зображень мізерна.

В певних випадках студент проявляє небайдужість до окремих об'єктів та явищ в мистецтві та житті. Мистецтвознавчою термінологією майже не користується.

від 60 до 74 балів (задовільно-D-E);

60-66 (E). В практичній роботі студент більш свідомо користується художніми матеріалами, намагається відомими йому засобами виразності розкрити свій задум; образотворчою грамотою володіє на рівні елементарних вимог програми. Окремі роботи студента можуть бути оригінальними за задумом, проте позбавлені емоційної характеристики або виконані недбало, естетично непривабливо.

На елементарному рівні за допомогою викладача студент аналізує твори живопису та деяких інших видів образотворчого мистецтва. В розповідях використовує деякі елементи порівняльного аналізу, свої враження та спостереження дійсності, незначну кількість спеціальних термінів, залишається примітивний підхід до творів мистецтва (все має бути, як справжнє), в його судженнях проявляється сюжетно—описовий характер. Але з допомогою викладача студент помічає і емоційно реагує на окремі прояви естетичного у дійсності і мистецтві.

В практичній діяльності студент має певний досвід використання художніх матеріалів і володіє прийомами зображення на елементарному рівні вимог програми. Але в процесі роботи ще потребує чималої допомоги та спонукань з боку викладача. При цьому роботи фарбами залежно від індивідуально-психологічних особливостей студентів можуть бути такими:

а) за явної недосконалої технічних навичок та досить низькому рівні образотворчої грамоти в передачі форми, кольору та просторових явищ робота може приваблювати активністю, своєрідним вираженням особистого ставлення до зображуваного. Це є ознакою наявності в студента задатків емоційно-естетичної чутливості, прагнення створити художній образ найбільш доступними йому художніми засобами;

б) при не оригінальності задуму, примітивному композиційному рішенні, колірній дисгармонії роботі властиве порівняно грамотне зображення, що свідчить про прагнення до достовірності та досить непоганий рівень володіння прийомами зображення (конструкція, тональне рішення та декору).

67-74 (D). Знання про основи образотворення розширюються та поглиблюються: студент знає найбільш відомих митців образотворчого мистецтва та деякі їх твори у межах програми; красиве (як і потворне) у дійсності та мистецтві не залишає його байдужим, але чутливість до специфічної мови образотворчого мистецтва проявляється не завжди та неглибоко. Із незначною допомогою викладача учень здатен аналізувати твори різних видів та жанрів образотворчого мистецтва, використовуючи невелику кількість мистецтвознавчої термінології та демонструючи певну обізнаність у сприйманні деяких елементів форми (засоби передачі простору та об'єму, залежність кольору від освітлення, основні принципи організації композиції тощо). Проте свої думки викладає непослідовно та невпевнено, в

художніх судженнях має місце несамостійність, сюжетно-описовий характер.

В практичній діяльності: студент знає основні художні техніки, але практично добре володіє лише окремими з них. Навички зображення, конструктивного, тонального рішення та декору потребують удосконалення. Студент ще не відчуває необхідності у виконанні ескізу для пошуку кращого вирішення композиції, колірних гармоній тощо. Варіанти художніх рішень практичних робіт ті самі, але з технічного огляду вони виконані на більш високому рівні.

від 75 до 89 балів (добре-В-С);

75-81 (С). Студент більш самостійно та впевнено аналізує художні твори; свідомо користується невеликим об'ємом художньої термінології, без узагальнення, на окремих прикладах ілюструє роль мистецтва в житті людини, характерні ознаки естетичних проявів у дійсності; знає, що в основі художнього осягнення та пізнання дійсності лежить художній образ. В той же час в структурі процесу художнього сприймання ще вагоме місце займає конкретно-предметне сприймання форми і змісту, ототожнення матеріалу життя з матеріалом мистецтва. Це заважає студентові відрізнити істинно художній твір від т. з. «кітчю» та свідчить про ще невисокий рівень художнього мислення та смаку.

В практичній діяльності: студент більш сміливо експериментує з художніми техніками та матеріалами, більш свідомо обирає їх для вирішення творчих завдань, але проявляє вагання і потребує допомоги викладача. Художні вирішення рисунків можуть бути різні. Як вже було зазначено, це залежить від індивідуальних особливостей студента (типу нервової системи, направленості художніх інтересів, ціннісних орієнтацій тощо).

а) малюнок естетично привабливий, характеризується емоційністю, енергією, досить цікавий і виразний декоративним вирішенням, відрізняється кольоровою гармонією, передачею відповідного настрою. При цьому рівень зображальних умінь і навичок в ньому може бути невисокий; або: в роботі, в основному (з деякими відхиленнями), вирішені навчальні завдання, але задум роботи не відрізняється особливою змістовністю або має частково репродуктивний характер;

б) робота може бути скромною за своїми художніми здобутками. Вона не привертає уваги через відсутність в ній активних щирих почуттів; для неї характерна «сухість» живописного трактування та зайва деталізація (натуралізм) форми. В той же час композиція достатньо цілісна, врівноважена. За всім цим відчувається вдумливе ставлення до власного твору, прагнення до більш повного і достовірного зображення. У межах програми студент має достатні, міцні знання про мистецтво, художників, специфіку їхньої праці, основні види технік і матеріалів тощо. Він чітко уявляє, що в основі істинно художнього твору лежить художній образ, бачить елементи форми як складові частини цілого - художнього образу, має добре розвинену чутливість до елементів форми; добре розуміє виразні засоби передачі настрою та характеру в творах мистецтва; вміє відчувати та пояснювати зв'язки між аналогічними явищами у творах різних видів мистецтва. Проте в художніх судженнях студента проявляється несталість критеріїв, що змушує його шукати підтримки в суспільній думці або традиціях, це свідчить про стандартність та недостатню сформованість художнього мислення. Потребує удосконалення і якості мовних реакцій з використанням мистецтвознавчої термінології. У практичній діяльності: те саме, але значно зростає рівень володіння художніми техніками, з'являється усвідомлення їх виражальних можливостей у створенні художнього образу; з'являється потреба у виконанні попередніх ескізів з метою пошуку кращих варіантів художнього вирішення замислу.

Творчі роботи привертають увагу проявами зацікавленого емоційного ставлення автора до зображення, але в них ще може бути певна технічна недосконалість у передачі форми та простору, «сухість» або відкритість кольору, що порушує кольорову гармонію, окремі композиційні прорахунки. Попри все роботи естетично привабливі.

82-89 (В). Студент виявляє глибокі, ґрунтовні знання тематичного матеріалу програми у повному обсязі; добре розуміє і власними прикладами ілюструє роль мистецтва та різні прояви естетичного в житті; має уявлення про стилістичні особливості творів та відчуває різницю в манері виконання, в мовленні мистецтва, тонкі відтінки кольору та настрою; одержує насолоду від спілкування з мистецтвом; має сформовані, усталені критерії оцінки художніх творів, вміння відрізнити істинно художній твір від сурогату та «кітч»; але він не завжди обґрунтовано може довести свою думку у вербальних судженнях. В останніх ще в деякій мірі проявляється «самопроекція», тобто повна розчинність у контексті твору, майже фізичне відчуття обставин, що зображені у художньому творі (ця тенденція непогана на перших етапах прилучення до мистецтва, у подальшому небезпечна некритичним ставленням до твору).

В практичній діяльності: вміє самостійно виконувати на площині та в об'ємі навчальні і творчі роботи по пам'яті, за уявою і з натури; у межах програми знає і володіє засобами художньої виразності при створенні художнього образу у різних видах образотворчої та декоративної діяльності; має потребу у виконанні пошукових ескізів перед виконанням творчих робіт; практично володіє основними художніми техніками і свідомо підбирає ту чи іншу для виконання композиції певного змісту та настрою. Але у порівнянні з роботами, що оцінюються максимальними балами, дані роботи поступаються якістю у вирішенні завдань образотворчої грамоти або рівнем технічного виконання.

від 90 до 100 балів

(відмінно-А)

90-100 (А). Те ж, але яскравіше виражене. Крім того, студент ґрунтовно, з усвідомленим застосуванням спеціальної термінології аргументує своє ціннісно-емоційне ставлення до різних творів мистецтва. При цьому проявляє добре сформований художній смак та демонструє:

- а) здібність до систематизації та узагальнення, що лежать в основі художнього образу;
- б) здатність до сприймання творів, що виконані з певною мірою умовності.

Відбуваються і позитивні зрушення в морально-вольовому аспекті сприймання творів мистецтва: «самопроекція» змінюється на відстороненість, більшу широту асоціацій. Це допомагає учню зрозуміти внутрішній духовний зміст твору.

Студент чутливо реагує на всілякі естетичні прояви в житті, виявляючи при цьому яскраво виражену схильність до художньої творчості та самовираження. Його художньо-творчі роботи (що оцінюються найвищими балами) виділяються з поміж інших змістовністю та емоційністю задуму. Їх художнє вирішення оригінальне, не запозичене; в них відчувається власний чуттєвий досвід.

В роботах (на площині та в об'ємі) використовується великий арсенал засобів виразності; в них гармонійно поєднується зміст, форма і технічне виконання, що проявляється в яскравій виразності образів, цілісності, поетичності передачі настрою, загальній декоративній привабливості.

В живописі на високому рівні узгоджена зображальна якість з художньо-образною, що говорить про високий рівень загального і художнього розвитку студента: гарну спостережливість, зорову пам'ять, багатий запас образних уявлень, здатність відчувати і передавати характерну виразність форми, багатство відтінків кольору, просторові зв'язки.

Студент має багатий багаж знань у сфері мистецтва та високий рівень розвитку естетичних почуттів, художнього мислення, художньо-творчої уяви, мовного спілкування тощо. Під час сприймання та обговорення твору мистецтва студент вільно та свідомо послуговується мовою візуального мистецтва; вміє виразити своє враження в образному

слові, в якому відчувається емоційне забарвлення, прагнення зрозуміти внутрішній зміст твору. Він демонструє цілісне сприймання, оптимальне, гармонійне судження про характер художнього втілення дійсності (коли зовнішня форма твору розглядається в єдності зі змістом), вміння виділити основне та загальне в явищах, що спостерігаються. Тобто наближаються до оптимуму усі компоненти художнього сприйняття - ерудиція, чуйність на зміст та форму, ставлення до твору (художні переваги, художній смак).

Художні інтереси студентів, як і знання художньо-тематичного матеріалу, можуть виходити за рамки програми, що свідчить про потяг до самовдосконалення. Це проявляється також у бажанні виконувати різнопланові художньо-творчі роботи у вільний час, брати активну участь у художньому житті групи, курсу, університету, міста (села), участь у конкурсах, виставках тощо.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
67-74	D	Задовільно	
60-66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

8. Методичне забезпечення

Телегін Д.Р. Скульптура. Методическиерекомендации / Д.Р. Телегін. – К., 1991р. – 82с.

9. Список джерел

1. Андреева М.В. Чудесные превращения. / М.В. Андреева. Глина, камень, песок. – Л., 1973г.
2. Одноралов Н.В. Скульптура и скульптурные материалы. / Н.В. Одноралов. – М., 1962г.
3. Черток М.Ю. Повесть о глине./ М.Ю.Черток – М., 1986г.
4. Йотов І.Н. Цілюща глина. / І.Н. Йотов – К., 1991р.
5. Українець Л.К. Природа скульптурноїглини. / Л.К. Українець. – Наук. Вісник ВДУ № 11, 1997р. С. 32.
6. Погожева А.П. Антропоморфна пластика / А.П. Погожева. –Трипілля. Н. 1983р.
7. Крестовский И.М. Скульптура из твердых материалов. – / И.М. Крестовский. Профиздат, 1955г.
8. Телегін Д.Р. Скульптура. / Д.Р. Телегін. – К., 1991р.
9. Лантери Е. У. Лепка фыгуры с натуры. / Е. У. Лантери. –Ж. «Юный художник», № 10, 1990г.
10. Томский Н.В. Заметки скульптора. / Н.В. Томский. – М., 1965г.
11. Соколов В.Н. Лепка фыгуры. / В.Н. Соколов. – М. Изд. АХ СССР, 1962г.
12. И.М. Барчак Пластическая анатомия. / Барчак И.М.– Л., 1973г.

13. Писаревский Л.М. Лепка головы человека. / Л.М. Писаревский. – М., 1968г.

10. Ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.

2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського.